כי הצוח הוא חתיכת רעל

אגי משעול

מה, מה

מַה חִפַּשְׂתִּי כָּל הַיּוֹם
בָּאֲרוֹנוֹת, בַּמַּקְפִּיא, בְּשׁוֹטְטִי
מֵחֶדֶר לְחֶדֶר

בְּתַחְתִּית עֲרֵמוֹת הַנְּיָר
שֶׁהֵזַזְתִּי מִמָּקוֹם לְמָקוֹם
כְּשֶׁאַף דָּבָר לֹא הָיָה הַדָּבָר
וְשׁוּם מָקוֹם לֹא הָיָה הַמָּקוֹם

מַה בָּטַשׁ בִּי
לָצֵאת וְלָבוֹא, לִמְשֹׁךְ
מְגֵרָה עַל מְגֵרָה
לִטְרֹק סְפָרִים שֶׁפַּעַם אוּלַי
רָמְזוּ לִי דְּבַר מָה

מַה חִפַּשְׂתִּי כָּל הַיּוֹם
כְּשֶׁאַף דָּבָר לֹא הָיָה הַדָּבָר
וְשׁוּם מָקוֹם לֹא הָיָה הַמָּקוֹם

וְלָמָּה אֲנִי מַפְשִׁילָה פִּנּוֹת שִׁטִיחִים
וְחוֹזֶרֶת לַמַּרְאָה אֶל פְּנֵי הַפִּיקְסֶל
אֶל עֵינֵי זְכוּכִית
שֶׁהֵן הַהַפְכִּי שֶׁל הַכֹּל, הָה?

Cover: Yoav Weinfeld רישום הכריכה: יואב וינפלד

וידוי

.1
אֲנִי הַרְבֵּה יוֹתֵר מִמָּה שֶׁאֲנִי נִרְאֵית.
מֵרֹב פָּנִים שָׁכַחְתִּי אֶת פָּנַי
וְאֶת הָרִיק הַנָּקִי שֶׁבִּי סָתַמְתִּי בְּכָל פַּרְצוּפַי שֶׁבָּדִיתִי
כַּמִּתְבַּקֵּשׁ מִן הָרֶגַע.

אֲבָל כָּתַבְתִּי עַל זֶה שִׁירִים
כְּאִילוּ יֵשׁ כַּפָּרָה בְּנוֹצַת הַנִּסּוּחַ
כְּאִילוּ יָכוֹל בֶּאֱמֶת הָרֹאשׁ
לְתָרֵץ אֶת הַכֹּל בַּעֲקַלְתּוֹנָיו הָאֲפֹרִים.

וַאֲנִי הֶאֱמַנְתִּי לוֹ יוֹתֵר מִכֹּל -
לַמִּגְדָּלוֹר הַיָּהִיר הַזֶּה הַמִּתְנוֹסֵס עַל גּוּפִי
מְהַבְהֵב בְּשַׁחְצָנוּת לְסִירוֹתַי הָאַמִּיצוֹת
שֶׁיָּצְאוּ לְגַשֵּׁשׁ בָּאֲפֵלָה

שֶׁבִּגְלָלוֹ הִתְאַפַּקְתִּי מִלְּהַפְנוֹת אֶל הַחַיִּים
גַּב נֶעֱלָב שֶׁל יַלְדָּה
הַמַּרְפָּה וְנוֹפֶלֶת (הוּי הָרֶגַע הַזֶּה)
לְחֵיק הַהִתְיַפְּחוּת הַגְּדוֹלָה.

.2
רָצַחְתִּי אֶת רֹאשִׁי הַכָּרוּת בַּנַּבּוּט.
מִפַּלָּצוּת וּבְלִי רַחֲמִים רָצַחְתִּי אוֹתוֹ.
וְלֹא עָזַר לוֹ שֶׁפִּרְפֵּר
וְלֹא עָזַר לוֹ שֶׁמִּלְמֵל
וְלֹא עָזַר לוֹ שֶׁשָּׁתַת.

שׁוֹנֵאת בָּאֲלַכְסוֹן וּבְחֵרוּף הַגּוּף
הוֹצֵאתִי לְהוֹרֵג אֶת הָרֹאשׁ
שֶׁזִּמְזֵם אוֹתִי בְּלִי הֶרֶף לְעַצְמוֹ
כְּלִי טֶרֶף
לְנִסּוּחָיו

עַכְשָׁו הוּא זוֹחֵל מוּתָשׁ
אֶל קַו הַגֶּמֶר שֶׁלּוֹ
אֶל מְבוּיוֹ הַסָּתוּם

וְרַף הַבֶּכִי יוֹרֵד לְנִמְּרוּ
שֶׁמִּמֶּנּוּ הַכֹּל אֶפְשָׁרִי

אֲפִלּוּ אֲנִי.

אווזים

אֶפְשְׁטֵיין, הַמּוֹרֶה שֶׁלִּי לְמָתֶמָטִיקָה,
אָהַב לְהוֹצִיא אוֹתִי לַלּוּחַ.
אָמַר שֶׁהָרֹאשׁ שֶׁלִּי מַתְאִים רַק לְכוֹבַע.
אָמַר שֶׁצִּפּוֹר עִם שֵׂכֶל כְּמוֹ שֶׁלִּי
הָיְתָה עָפָה אָחוֹרָה.
שָׁלַח אוֹתִי לִרְעוֹת אֲוָזִים.

עַכְשָׁו, בְּמֶרְחַק שָׁנִים מִן הַמִּשְׁפָּט הַזֶּה,
כְּשֶׁאֲנִי יוֹשֶׁבֶת תַּחַת הַדֶּקֶל
עִם שְׁלֹשֶׁת הָאֲוָזִים הַיָּפִים שֶׁלִּי,
אֲנִי חוֹשֶׁבֶת שֶׁאוּלַי הִרְחִיק אָז לִרְאוֹת,
הַמּוֹרֶה שֶׁלִּי לְמָתֶמָטִיקָה,
וְהַצֶּדֶק הָיָה עִמּוֹ,

כִּי אֵין מַה שֶּׁמְּשַׂמֵּחַ אוֹתִי יוֹתֵר
מֵאֲשֶׁר לִרְאוֹת אוֹתָם כָּעֵת
עָטִים עַל הַלֶּחֶם הַמְּפֹרָר,
מְכַשְׁכְּשִׁים בִּזְנָבָם הַשָּׂמֵחַ,
קוֹפְּאִים רֶגַע דֹּם
מִתַּחַת לְרִסְיסֵי הַמַּיִם
שֶׁאֲנִי מַתִּיזָה עֲלֵיהֶם
מִן הַצִּנּוֹר,
זוֹקְפִים אֶת רֹאשָׁם וְגוּפָם
נִמְתָּח אָז כְּזוֹכֵר
אֲגַמִּים רְחוֹקִים.

מֵאָז מֵת כְּבָר הַמּוֹרֶה שֶׁלִּי לְמָתֶמָטִיקָה
וּמֵתוּ גַּם בְּעָיוֹתָיו שֶׁאַף פַּעַם לֹא עָלָה בְּיָדִי
לִפְתֹּר.
אֲנִי אוֹהֶבֶת כּוֹבָעִים,
וְתָמִיד בָּעֶרֶב
כְּשֶׁהַצִּפֳּרִים חוֹזְרוֹת אֶל תּוֹךְ הָעֵץ,
אֲנִי מְחַפֶּשֶׂת אֶת זֹאת שֶׁעָפָה אָחוֹרָה.

Geese

My math teacher Epstein
liked to call me to the blackboard.
He said that my head was good only for hats,
and that a bird with brains like mine
would fly backwards.
He sent me to tend the geese.

Now, at a distance of years from his sentence,
when I sit under the palm tree
with my three beautiful geese,
I think that math teacher of mine was farsighted.
He was right,

because nothing makes me happier
than to watch them now
falling upon bread crumbs,
joyful tails wagging,
or freezing for a moment
under beads of water
when I spray them
with a hose,
holding their heads erect,
bodies stretched back
as if remembering faraway lakes.

Since then my math teacher has died,
together with the math problems
I could never solve.

I like hats
and always at evening
when the birds return to the tree
I look for the one flying backwards.

Translated from the Hebrew by Lisa Katz

מתיישבת, אבל לא על 'רעיון'. יותר כמי שפותח כיסא על גדת נהר, משליך למים חכה רק כדי להיראות עסוק במשהו, אך למעשה הוא רק מתרחש, מתבונן בעננים, בתנועת העצים, באדוות ובמים הזורמים, מאזין למחשבות החולפות דרכו, כשבינתיים מתנועעת לה במצולה החכה עם הפיתיון. הוא זוכר כמובן שהוא דייג, לרגע לא שכח, אבל לא הרעב הוא שהביא אותו לכאן. כשהוא כבר מאד נוכח ואין חמדנות במחשבתו, כששום קווי מתאר לא מפרידים כבר בין העולם לבינו, אלומת הקשב שלו יכולה להצית קסם אפילו בעשב שוטה.

זֶה מַתְחִיל כְּמוֹ פְּגִישָׁה עִוֶּרֶת, אֲבָל אַחֲרֵי כַּמָּה שׁוּרוֹת הַשּׁוֹטֵף שֶׁל הַיּוֹמְיוֹם הוּא רַק מַשֶּׁהוּ לָשׁוּב מִמֶּנּוּ אֶל הַדַּף, וְלוּ רַק כְּדֵי לְהָצִיץ וּלְוַדֵּא שֶׁהוּא בֶּאֱמֶת שָׁם, הַסּוֹד שֶׁאֲנִי חָגָה סְבִיבוֹ וְהָפַךְ לְאֶמְצַע. הַכֹּל אֵרוֹטִי, אֲנִי מַעְתִּיקָה שׁוּב וָשׁוּב רַק כְּדֵי לְהַרְגִּישׁ אֵיךְ נִסְפָּג גּוּף הַדִּיּוֹ שֶׁלּוֹ בַּנְּיָר, מַחֲלִיפָה מִלָּה, מוֹחֶקֶת פְּסִיק. אֲנִי רוֹצָה לְסַפֵּר עָלָיו לְחָבֵרָה, שֶׁנִּסְתַּכֵּל עָלָיו יַחַד, שֶׁתַּגִּיד מָה בֶּאֱמֶת הִיא חוֹשֶׁבֶת. אֲבָל בֶּאֱמֶת. שֶׁנִּקְרָא אוֹתוֹ בְּקוֹל רָם וְנִקְשִׁיב לוֹ. יְכוֹלָה עֲדַיִן לִנְטֹשׁ, אֲבָל רַק עַד הַשִּׂיא שֶׁל הַשִּׁיר, הַמַּטָּפוֹרָה. בַּפֶּרְקָן אֲנִי כְּבָר מְרַסֶּנֶת רְגָשׁוֹת בְּשִׁרְירֵי הַטֶּכְנִיקָה.

*

בַּחֲלוֹם אַתָּה מַמְשִׁיךְ בִּי
כְּמוֹ צִיּוּר שֶׁיֶּלֶד עוֹשֶׂה

תָּמִיד בָּאֶמְצַע
וְגָדוֹל
מֵהַכֹּל.

פנים

הוּא אָהַב לְהַחֲזִיק לָהּ אֶת הַפָּנִים.

קָרָא בָּהֶם כְּאִלּוּ הָיוּ כַּדּוּר בְּדוֹלָח.

הִלַּתָּם, שֶׁרַק הוּא יָכוֹל הָיָה לָחוּשׁ בָּהּ
הִרְקִידָה אֶת אֶצְבְּעוֹתָיו.

כְּשֶׁאָחַז בָּהֶם כְּמוֹ בְּקְלָאֵידוֹסְקוֹפּ
שֶׁכֹּל נִיעַ טוֹרֵף לָהֶם מֵחָדָשׁ
אֶת הָאֲרָשׁוֹת,
הֵם לָהֲטוּ בֵּין כַּפּוֹתָיו כְּמוֹ עַרְמוֹן
שָׁלוּי מֵאֵשׁ אֲבָל

זֶה הָיָה הַצַּעֲצוּעַ שֶׁלּוֹ:
לַעֲשׂוֹת בָּהֶם תּוֹהוּ וָבוֹהוּ
כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לוֹ מִמָּה לִבְרוֹא.

כְּשֶׁאָמַר לָהּ שֶׁהוּא אוֹהֵב אוֹתָהּ וְהִיא
שָׁאֲלָה אוֹתוֹ לָמָּה

עָנָה לָהּ שֶׁזֶּה בִּגְלַל הַפָּנִים.

נייר

במקום הראשון והכי לא מחייב זה פינה ריקה של עיתון מזדמן, שטח ריק סביב צילום או תמונה, לכתוב שם כמו דרך אגב, כמו מספר טלפון או תזכורת למשימה. כתיבה מתחת לרדאר, כמתגנבת, לא שבאמת התכוונתי. לחילופין גם ניר משומש, A4 שצדו האחד מודפס ואפשר לקפל לשניים, לכתוב על הצד הנקי.

אחרי זה בלוק משבצות צהבהב. יכול להיות שייך גם לרואה חשבון או סטודנט למתמטיקה. רשת פרושה מתחת לאותיות לפני שיצנחו אל הצהוב החלק שלמטה. מבחינתי גם צדק פואטי מאז ימי התיכון, לכתוב שירה על מחברת חשבון, כמו כלב שמשתין על שתן קודמו.

ואז דפים לבנים. אותם משטחים מושלגים וטהורים עם חרדת הריק שמוכנים כבר לספוג את הדיו, הכתם הראשון שממנו יוולד הכל. גם הצייר הרדום בתוכי רוצה כבר לצייר שריפה בעט ירוק או לכתוב 'אור' בעט שחור או להתחיל איזה קשקוש בצד.

במקום האחרון מחברות מתנה שמביאים חברים ממסעותיהם בתור משהו שמתאים למשוררת. מחברות מעוצבות, לעיתים עם סימניית משי אדומה או מוזהבת, או לולאה מיוחדת לעט, או נייר אורז שתפרה ביד איזו סינית, פחד אלוהים.

מחילה

אֲנִי מְבַקֶּשֶׁת סְלִיחָה מֵהַשִּׁירִים הַמְּאֻשְׁפָּזִים עֲדַיִן בְּקְלָסֵר הַפַּגִּים הַצָּהֹב בְּלִי רֵאוֹת מִשֶּׁל עַצְמָם, מֵהַבָּתִּים הַנּוֹדְדִים מִשִּׁיר לְשִׁיר בְּלִי לִמְצוֹא מָנוֹחַ, צֵרוּפִים שְׁמוּטֵי כָּנָף (בִּרְצוֹתִי מְעַקֶּמֶת בִּרְצוֹתִי מְיַשֶּׁרֶת) הַמַּמְתִּינִים לְאֵמוּץ בְּתִיקְיַת הַיְתוֹמִים, שִׁירִים נָכִים שֶׁלֹּא עָמַד לִבִּי לוֹמַר עֲלֵיהֶם זֹאת חֲלִיפָתִי, מְחִילָה אֲנִי מְבַקֶּשֶׁת עַל הַקְּלוּת בָּהּ לָחַצְתִּי עַל מַקַּשׁ הַ DELETE וְהַזַּעַם בּוֹ תָּלַשְׁתִּי, קָרַעְתִּי, קָבַרְתִּי לְלֹא מַצֵּבָה, אֶת כָּל הַמִּלִּים בְּקֶבֶר הָאַחִים שֶׁל סַל הַנְּיָרוֹת.

Morning

I woke up fuzzy
I hadn't developed right
I should have been glossy, brilliant
But I came out matte.

בוקר

קַמְתִּי רַע
לֹא פִּתְחוּ אוֹתִי טוֹב,
הָיִיתִי צְרִיכָה לְהַבְרִיק
וְיָצָאתִי מַט.

Translated by Vivian Eden

Cabin at the Forest Edge

Not every sleep
falls
not every evening
descends
and not every old age
creeps up,
some doze like peas
in their green pods
or sprawl peacefully
on marshmallow clouds.
Not every angel is
terrifying
not every apple
is poisoned
and not every look
penetrates,
some gather us up
from the way we lost
and illuminate a cabin
at the forest edge.

Translated by Joanna Chen

בקתה בקצה יער

לֹא כָּל תַּרְדֵּמָה
נוֹפֶלֶת
לֹא כָּל עֶרֶב
יוֹרֵד
וְלֹא כָּל זִקְנָה
קוֹפֶצֶת,
יֵשׁ הַמְנַמְנְמִים כַּאֲפוּנִים
בְּתַרְמִילֵיהֶם הַיְרֻקִּים
אוֹ שְׁרוּעִים שְׁלֵוִים
עַל עַנְנֵי מַרְשְׁמֶלוֹ,
לֹא כָּל מַלְאָךְ הוּא
נוֹרָא
לֹא כָּל תַּפּוּחַ
מֻרְעָל
וְלֹא כָּל מַבָּט
נָעוּץ,
יֵשׁ הָאוֹסְפִים אוֹתָנוּ
מֵהָאִבּוּד אֵלָיו הָלַכְנוּ
וּמְאִירִים לָנוּ בִּקְתָּה
בִּקְצֵה יַעַר.

קובץ זה הינו חלק מהתערוכה **כי המוח הוא חתיכת רעל** אשר התקיימה
במכון ללימודים מתקדמים באוניברסיטה העברית, ומציג את שיתוף הפעולה
בין המשוררת **אגי משעול** לאמן **יואב וינפלד**.
אוצרות: **מיכל מור**

This brochure is a part of the **For the Mind is a Lump of Poison**
exhibition presented at the Israel Institute for Advanced Studies.
The exhibition is a joint project of **Agi Mishol** and **Yoav Weinfeld**.
Cutator: **Michal Mor**

תשפ"א 2021

IIAS
ISRAEL INSTITUTE
FOR ADVANCED STUDIES